

พระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร
พ.ศ. ๒๕๑๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔

เป็นปีที่ ๒๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน
เครื่องจักร เพื่อให้เครื่องจักรเป็นสังหาริมทรัพย์ที่สามารถจด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๕

ทะเบียนจํานองและทำนิติกรรมอื่นได้ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วน
หลายชิ้นสำหรับใช้ก่อกำเนิด พลังงาน เปลี่ยน หรือแปลงสภาพ
พลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง
ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นใดอย่างหนึ่งหรือหลาย
อย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ ไฟลิวล
ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

“เจ้าของ” หมายความว่า ผู้ถือกรรมสิทธิ์

“จดทะเบียนเครื่องจักร” หมายความว่า การจดทะเบียน
กรรมสิทธิ์เครื่องจักรและหรือการจดทะเบียนนิติกรรมอื่นเกี่ยว
กับเครื่องจักรในภายหลัง

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนเครื่องจักรกลาง หรือนายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า นายทะเบียน และเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ เครื่องจักรใดที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ เครื่องจักรใดเมื่อได้จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นสิ่งห้ามทรัพย์ที่อาจจำนองได้ตามมาตรา ๙๐๓ (๔) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕๕ มาตรา ๑๓๐๐ และมาตรา ๑๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖ เจ้าของเครื่องจักรใดประสงค์จะจดทะเบียนเครื่องจักร ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

มาตรา ๗ ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลางขึ้น
ในกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียน
เครื่องจักรทุกจังหวัด และมีหน้าที่ควบคุมสำนักงานทะเบียน
เครื่องจักรประจำจังหวัดที่จะได้จัดตั้งขึ้นให้ดำเนินการตามพระ
ราชบัญญัตินี้

รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาจัดตั้ง
สำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดโดยให้มีอำนาจหน้าที่
ในการจดทะเบียนเครื่องจักรในจังหวัดนั้น หรือจะให้ให้มีอำนาจ
หน้าที่ในจังหวัดอื่นใดด้วยก็ได้

ให้มีนายทะเบียนเครื่องจักรกลางในสำนักงานทะเบียน
เครื่องจักรกลาง และมีนายทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัดใน
สำนักงานทะเบียนเครื่องจักรประจำจังหวัด และให้นายทะเบียน
เครื่องจักรกลางมีหน้าที่ควบคุมสำนักงานทะเบียนเครื่องจักร
ประจำจังหวัดด้วย

ให้นายทะเบียนเครื่องจักรกลางและนายทะเบียนเครื่องจักร
ประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนเครื่องจักร

มาตรา ๘ หลักเกณฑ์ วิธีการและแบบในการจดทะเบียน
เครื่องจักรรวมถึงการประทับหรือทำเครื่องหมายการจด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

ทะเบียนไว้ที่เครื่องจักร และการออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ ในการดำเนินการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง และให้ผู้จดทะเบียนส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือนำบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำได้ตามความจำเป็น ถ้ามีกรณีเป็นที่ควรเชื่อได้ว่าการขอจดทะเบียนนั้นไม่ถูกต้อง นายทะเบียนอาจปฏิเสธการขอจดทะเบียนนั้นเสียได้ โดยแจ้งเหตุที่ไม่ถูกต้องเป็นหนังสือแก่ผู้ขอจดทะเบียน

เมื่อการขอจดทะเบียนนั้นเป็นการถูกต้อง ให้นายทะเบียนออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้

มาตรา ๑๐ ถ้าหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรสูญหายหรือถูกทำลายให้ผู้ถือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนยื่นคำขอรับใบแทนต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนนั้น

ใบแทนให้มีข้อความและรายการเช่นเดียวกับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน

มาตรา ๑๑ เจ้าของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ประสงค์จะย้ายเครื่องจักรไปจากที่ตั้งเดิม แต่ยังอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนเดียวกัน ให้

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ได้จดทะเบียนไว้
ขอย้ายเครื่องจักรและแจ้งวันที่จะย้ายเครื่องจักรเสร็จ ในการนี้
ให้นำหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรกับแผนผัง
รายการเครื่องจักรที่จะย้ายไปตั้งใหม่มาให้นายทะเบียนตรวจ
สอบด้วย เมื่อได้ย้ายเสร็จแล้ว ให้แก้ไขทะเบียนให้ถูกต้อง

ในกรณีจะย้ายเครื่องจักรไปอยู่ ณ ที่ตั้งใหม่ภายในอำนาจ
หน้าที่ของสำนักงานทะเบียนต่างแห่งกัน ให้เจ้าของเครื่องจักร
ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง และให้นายทะเบียนแห่งท้องที่
ที่เครื่องจักรได้จดทะเบียนไว้ แจ้งไปยังนายทะเบียนแห่งท้องที่
ที่เครื่องจักรนั้นจะย้ายไปตั้งใหม่ แล้วให้นายทะเบียนออก
หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้ใหม่

ในการย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้
เจ้าของเครื่องจักรนำหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองมาแสดงต่อ
นายทะเบียน และให้ถือว่าเครื่องจักรที่ย้ายไปนั้นยังติดสิทธิ
จำนองสืบเนื่องกันไปด้วย

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนตาม
พระราชบัญญัตินี้แล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงในสารสำคัญไป
จากรายการที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ผู้ถือหนังสือสำคัญแสดง
การจดทะเบียนเกี่ยวกับเครื่องจักรนำหนังสือสำคัญแสดงการจด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

ทะเบียนมาขอจดทะเบียนใหม่ต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนนั้น ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง

ในการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้เจ้าของเครื่องจักรนำหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองมาแสดงต่อนายทะเบียน และให้ถือว่าทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นทรัพย์สินจำนองแทนที่ทรัพย์สินเดิม

มาตรา ๑๓ ในกรณีไถ่ถอนการจำนองหรือการขายฝากซึ่งเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ขายฝากซึ่งเครื่องจักรนำหลักฐานแสดงการไถ่ถอนการจำนองหรือการขายฝากของผู้รับจำนองหรือผู้รับซื้อฝากพร้อมกับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรมาขอจดทะเบียนการไถ่ถอนต่อนายทะเบียนที่ได้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนนั้น

เมื่อนายทะเบียนตรวจเป็นการถูกต้อง ก็ให้จัดลงในหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้ปรากฏการไถ่ถอนนั้น

มาตรา ๑๔ ผู้ใด เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมแล้ว ชอบที่จะตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ได้ หรือจะขอให้คัด

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

สำเนาเอกสารฉบับใด ๆ พร้อมด้วยคำรับรองว่าถูกต้องมอบให้
ก็ได้

มาตรา ๑๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ ต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๖ การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ ถ้าเป็น
เครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว และการกระทำนั้น
เป็นไปโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนอง ผู้
กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
สองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน
และพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม
ไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนด
กิจการเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียมไม่เกิน
๑	ค่าจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร เครื่องละ	๕๐๐ บาท หรือถ้าจดทะเบียน หลายเครื่องในโรงงานเดียวและคราว เดียวกัน ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท
๒	ค่าออกใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการ จดทะเบียนเครื่องจักร ฉบับละ	๒๐ บาท
๓	ค่าเครื่องหมายการจดทะเบียนซึ่ง เจ้าพนักงานได้ประทับหรือทำไว้ที่ เครื่องจักร เครื่องหมายละ	๕๐ บาท หรือถ้าประทับหรือ ทำไว้หลายเครื่องในโรงงานเดียวและ คราวเดียวกัน ไม่เกิน ๕๐๐ บาท
๔	ค่าจดทะเบียนใหม่ตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ ครั้งละ	๕๐ บาท
๕	ค่าจดทะเบียนการจำนองเครื่องจักร	พันละ ๑ ของจำนวนเงินที่จำนอง แต่ อย่างสูงไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
๖	ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเครื่อง- จักรที่ได้จดทะเบียนแล้ว อย่างอื่น นอกจากจำนอง ครั้งละ	๕๐ บาท
๗	ค่าคำขอหรือแบบพิมพ์ต่าง ๆ ฉบับละ	๑ บาท
๘	ค่าตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บ รักษาไว้ ครั้งละ	๕ บาท
๙	ค่าคัดสำเนาเอกสารพร้อมด้วยคำรับรอง ว่าถูกต้อง หน้าละ	๕ บาท

เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๔๔ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ เมษายน ๒๕๑๔

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในบัจจุบันการจ้างเครื่องจักรไม่อาจกระทำได้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะเครื่องจักรมิใช่สิ่งหามิตรทรัพย์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักรขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนำเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนแล้วไปจ้างได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีเงินทุนสำหรับดำเนินกิจการเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศในด้านอุตสาหกรรม